

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ศลิษา พลเขต และ ละดา ดอนหงษา

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต

THE PARTICIPATIVE MANAGEMENT BY THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN
A SMALL SCHOOL UNDER THE NONGBUALUMPHU PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Salisa Phonkhet and Lada Donhongsa

Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Pitchayabundit College, Thailand.

E-mail address: aom26aom@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยจำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 288 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หากพบความแตกต่างกัน จะเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็กมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การบริหารงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The purpose of this research were to 1) Study the participation in the small school administration of the basic school board. 2) To compare the participation in the small school

administration of the basic school board. under Nongbualamphu Primary Educational Service Area Office 1, Classified by status, gender, age and education level. The sample group used in this research the basic education commission in a small school under Nongbualamphu Primary Educational Service Area Office 1, 288 people were obtained by multi-stage random sampling. The instrument used in this research was a questionnaire with 5 rating scales with confidence level equal to .96. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, hypothesis testing using the t-test. Independent model and one way analysis of variance If there was a difference, the mean scores were compared individually. According to the Scheffe's method. The results of the research were as follows:

1. The basic education institution committees in a small schools participated in the administration of the whole and on each side at a high level.
2. The basic education committees with different sexes, ages and educational levels participate in the administration of small schools under Nongbualamphu Primary Educational Service Area Office 1 as a whole and each aspect was no different.

Keywords: Participation, Management, Basic Education Commission

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารการศึกษา เป็นกระบวนการทำงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงาน โดยใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ (ถวิล เกษสุพรรณ, 2552 : 32) โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารรูปแบบหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ และนำมาใช้ในการศึกษา เหมาะสมสอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เข้ามาส่วนคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงานจึงก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์ คือ 1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิด ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลายซึ่งดีกว่าการคิด และตัดสินใจเพียงคนเดียว 2. การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นการลดการต่อต้าน และก่อให้เกิดการยอมรับมากขึ้น 3. การมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดี สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2551:178)

โรงเรียนขนาดเล็กในความหมายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 300 คน ลงมา ส่วนมากจะกระจายอยู่ในชนบทเป็นโรงเรียนที่มีความผูกพันกับชุมชน เนื่องจากชุมชนเป็นฐานในการช่วยเหลือ

และสนับสนุนในการก่อตั้งโรงเรียนขนาดเล็ก รวมทั้งให้การส่งเสริมการจัดการศึกษาโรงเรียนในพื้นที่ของตน ด้วยความมุ่งหวังให้บุตรหลานได้เข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน โรงเรียนขนาดเล็กจึงเป็น ที่รองรับนักเรียนผู้ปกครองไม่ประสงค์จะส่งไปเรียนที่โรงเรียนใกล้บ้าน ในขณะที่จำนวนนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กลดลงอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องจากภาวะประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหาเด็กเรียนนอกกลางคัน และการเลิกทำงานหลังจบการศึกษาภาคบังคับ การย้ายถิ่นของประชากรเข้าสู่ตัวเมือง การคมนาคมไม่สะดวก ตลอดจนค่านิยม ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานไปเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพในตัวเมืองส่งผลให้ขนาดของโรงเรียน ปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่รัฐบาลต้องใช้งบประมาณจำนวนมากหรือจ่ายแพงในการจัดการ เรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก แต่คุณภาพการศึกษาก็ไม่ได้ตามมาตรฐานกำหนดจากการมีโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนมากเป็นประเด็นปัญหาในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนที่จะให้เกิดประสิทธิภาพได้ เนื่องจากการพัฒนาด้านทุนที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ อีกทั้งโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอน ได้เต็มศักยภาพ เนื่องจากมีข้อจำกัดต่างๆ เช่น มีครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรกำหนด ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยี ตลอดจนครุภัณฑ์และ สิ่งก่อสร้างที่จำเป็น เนื่องจากโรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาล โดยคิดเป็นรายหัวนักเรียนทำให้โรงเรียนขนาดเล็กต้องบริหารจัดการศึกษาบนความขาดแคลน และไม่พร้อมในหลายๆ ด้าน และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ 3 อำเภอ ของจังหวัดหนองบัวลำภู คือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอโนนสัง ซึ่งมีการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1) สร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และสถาบันศาสนา ให้ตระหนักรับรู้ถึงเหตุผลและความจำเป็นของทางราชการในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหาร บุคลากรงบประมาณ และคุณภาพการศึกษา 2) ส่งเสริมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) วิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรม ในบริบทของโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน 4) สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 5) สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูนักเรียนและชุมชนโดยจัดให้มีกิจกรรมร่วมกัน 6) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานต่อสาธารณชน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 : 2562)

จากสภาพปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภูนั้น การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ไม่ได้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนที่แท้จริง เห็นได้จากงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ก่อนหน้านี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งและเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษายังไม่เข้าใจบทบาทอย่างแท้จริง และไม่มี

หน้าที่หรือบทบาทที่ชัดเจนเท่าที่ควร เป็นสาเหตุให้ไม่สามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย มีความสนใจศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในปัจจุบันว่ามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผนและร่วมตัดสินใจตามบทบาทหน้าที่ของตนมากน้อยเพียงใด ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจในการกำหนดแผนปฏิบัติการนโยบายต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปปรับปรุง แก้ไข หรือส่งเสริมกระบวนการ การมีส่วนร่วม ในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยจำแนกตามสถานภาพ คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานแตกต่างกัน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานแตกต่างกัน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น จำนวน 128 โรงเรียน จำนวน 1,152 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 , 2562)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางขนาด

กลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43) ได้
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 288 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

2.1.1 เพศ ได้แก่

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ แบ่ง เป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) ต่ำกว่า 35 ปี
- 2) 35-45 ปี
- 3) 46 ปี ขึ้นไป

2.1.3 ระดับการศึกษา แบ่ง เป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) ระดับประถมศึกษา
- 2) ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
- 3) ระดับอนุปริญญาขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านวิชาการ

2.2.2 ด้านงบประมาณ

2.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

2.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
โรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
หนองบัวลำภู เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบ
รายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
ตามขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการ
บริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating

scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.3 หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษา ความเหมาะสมของข้อความ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับคุณลักษณะที่ต้องการตรวจสอบ พบว่าแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับตัวแทนที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

5. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนที่อยู่ใกล้ และส่งทางไปรษณีย์ สำหรับโรงเรียนที่อยู่ไกล ตลอดทั้งผ่านระบบราชการโดยขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในการส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

6.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเทียบเคียงเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 103)

6.3 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยใช้ t-test แบบ Independent และจำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way ANOVA

สรุปผลการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านงบประมาณ
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่า คณะกรรมการสถานศึกษาทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี ตามที่มีปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และในปัจจุบัน รัฐบาลได้มีนโยบายต่างๆ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เข้ามาบริหารงานต่างๆ ในโรงเรียนร่วมกัน นอกจากนี้แล้ว โรงเรียนได้ให้ความสำคัญแก่คณะกรรมการสถานศึกษาในการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาเปรียบเสมือนเจ้าของชุมชน เจ้าของพื้นที่ รู้และเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าคนอื่น ๆ อย่างแน่นอน จึงเป็นสาเหตุให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจรงค์ แสงสุกวาว (2551) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ผลการวิจัยที่พบแต่ละด้านสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านวิชาการ พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดตอน แสดงว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจใน

ศาสตร์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในอนาคตต่อไป อีกทั้งมุ่งพัฒนาสถานศึกษาที่อยู่ภายในชุมชนให้มีความก้าวหน้าทางด้านวิชาการและมีมาตรฐานที่ควรจะเป็น การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในด้านวิชาการนั้น จะช่วยให้ชุมชนเข้าใจปัญหา และความต้องการที่แท้จริงอีกด้วย

1.2 ด้านงบประมาณ พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แสดงว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการบริหารงบประมาณ เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญ อาจเป็นเพราะระเบียบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน รวมทั้งมีการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นกับทั้ง 2 ฝ่าย

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดแสดงว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่า การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนนั้น เป็นงานที่สำคัญ มุ่งส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาให้เกิดการบริหารที่คล่องตัว บรรลุผลตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่วางไว้ และยังให้ความสำคัญของการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เสริมสร้างขวัญ และกำลังใจ แก่ครูและบุคลากร ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาด้วยเช่นกัน

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แสดงว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน เพราะการมีส่วนร่วมดังกล่าว ถือว่าเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถที่จะร่วมกิจกรรม ได้สะดวก อีกทั้งในปัจจุบันรัฐบาลต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมกันคิด แก้ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนนั้นๆ เพราะถือว่าคนในชุมชนรู้และเข้าใจปัญหาได้ดีที่สุด

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แตกต่างกันนั้น ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดหรือบ่งบอกว่าบุคคลนั้นจะมีความชำนาญ และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าไม่ว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกันอย่างไรก็มีความชำนาญ และความเข้าใจในการทำงานได้เหมือนกัน ซึ่งการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนนั้น ต้องอาศัยประสบการณ์ ความรอบคอบ ความชำนาญและวุฒิภาวะใน

หลายๆ ด้าน ต่อการตัดสินใจและลงมือปฏิบัติในเรื่องต่างๆ คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน อาจได้รับการมอบหมายภาระงานที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมของภาระงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาสามารถนำสารสนเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้

1.2 หน่วยงานทางการศึกษา ควรนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ประกอบการพิจารณาวางแผนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตลอดทั้งพัฒนาคุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กึ่งกาญจน์ ชมอิทร์. (2549). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ขวัญชนะ กิจนุกร. (2555). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เจมส์ แอล เครย์ตัน. (2551). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน*. แปลจาก The Public Participation Handbook. แปลโดย วันชัย วัฒนศัพท์ , ถวิลวดี บุรีกุล และเมธิศา พงษ์ศักดิ์ศรี. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.
- ชิดชนก เชิงเขาว. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ณรงค์ ศรีโสภา. (2553). *อัตลักษณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประชาวิทยาการ ตำบลอุโลกสีห์มื่น อำเภอนาทม จังหวัดกาฬสินธุ์*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ปริมาส กัลยา. (2556). *การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4*. [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศิริอร กาคำ. (2556). *แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2551). *สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. *วารสารวิชาการ*. 33, 79-82.
- อาณัต สายโสภา. (2554). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. [งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.